

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 22/2016
03.11.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Гордане Ајншпилер-Поповић и Браниславе Апостоловић, чланова већа, у спору по тужби тужилаца „АА“ из ... и ББ из ..., које заступа пуномоћник Никола Тадић, адвокат из ..., против туженог „ВВ“ из ..., коју заступа пуномоћник Миодраг Војиновић, адвокат из ..., ради накнаде штете и повраћаја непокретности, вредност предмета спора по тужби и противтужби 30.000.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужилаца, изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр.649/14 од 27.08.2015. године, у седници већа одржаној дана 03.11.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца „АА“ из ... и ББ из ..., изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр.649/14 од 27.08.2015. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Новом Саду П бр.4286/2010 од 24.06.2013. године, у ставу првом изреке, одбијен је тужбени захтев којим је првотужилац тражио да се наложи туженом да овом тужиоцу исплати укупан износ од 33.954.325,02 динара са припадајућом каматом на износе и по датумима доспећа ближе наведеним у изреци. Ставом другим одбијен је тужбени захтев којим је друготужилац тражио поништај уговора закљученог између „ГГ“ из ... правног претходника туженог као повериоца и тужиоца ББ из ... као трећег лица, оверен пред Општинским судом у Новом Саду под бројем ОВП .../... од 07.07.2004. године и анекс истог уговора оверен пред истим судом под бројем ОВП-.../... од 07.09.2004. године, и наложи туженој да овом тужиоцу врати у својину и преда у државину ослобођен од лица и ствари пословни простор локал ... површине 43,26м² у ... и 27,99м² у ... укупне површине 71,25м² у ... ламели, у стамбено пословном објекту у ...,, изграђен на парцели број .../... КО ... и наложи туженој да овом тужиоцу исплати износ од 19.083.567,06 динара са законском затезном каматом почев од 01.01.2013. године па до исплате на име очекиване закупнине предметног пословног простора. Ставом трећим одбијен је противтужбени захтев којим је тужени-противтужилац тражио да суд наложи тужиоцима да солидарно исплате туженом противтужиоцу износ од 2.252.083,68

динара са законском затезном каматом почев од 01.01.2006. године па до исплате. Ставом четвртим одлучено је да свака странка сноси своје трошкове спора.

Привредни апелациони суд пресудом Пж бр.649/14 од 27.08.2015. године одбија као неосновану жалбу тужилаца и пресуду Привредног суда у Новом Саду П бр.4286/2010 од 24.07.2013. године у ставу I, II и IV изреке потврђује.

Против другостепене пресуде, тужиоци изјављују благовремену и дозвољену ревизију. Ревизију изјављују због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени не подноси одговор на ревизију тужилаца. Републички јавни тужилац се о изјављеној ревизији није изјаснио.

Ревизијски суд је испитао ревизијом побијану другостепену пресуду на начин прописан чланом 399. правно релеватног Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 125/04 ... 111/09), и одлучио као у изреци ревизијске пресуде из следећих разлога:

Ревизија тужилаца није основана.

Нижестепене пресуде нису захваћене битном повредом из члана 361. став 1. тачка 9. Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. У побијаној пресуди су дати сви разлози о одлучним чињеницама који нису нејасни контрадикторни, нити побијана пресуда има недостатака због којих се не може испитати. Стога је неосновано указивање у ревизији на битну повреду из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП. Других битних повреда из наведене законске одредбе које би могле представљати основ за уважавање ревизије тужилаца нема.

Према утврђеном чињеничном стању, између првотужиоца и правног претходника туженог „ГГ“ из ..., закључен је дана 11.11.2003. године уговор о отварању акредитива. Чланом 1. уговора првотужилац се обавезао да достави налог банци за отварање неопозивог неконфирмираног, непреносивог акредитива према иностранству у износу од 67.393,00 евра као и потребну документацију за вршење платног промета са иностранством. Чланом 2. тужена банка се обавезала да код своје коресподентне банке у иностранству у корист инофирме „ДД“ из ..., ... отвори акредитив у наведеном износу са свим елементима и под условима предвиђеним профактуром број ... од 10.10.2003. године. Чланом 3. уговора првотужилац се обавезао да средства која ће наплатити по основу уговора о продаји сигурносних ципела са трећим лицима, усмери на рачун туженог ради обезбеђења износа динарске противвредности од 67.393,00 евра. Инопартнер из ... је тужиоцу првог реда испоставио рачун број ... дана 18.11.2003. године на износ од 67.393 евра на коме стоји да је царинење робе извршено под бројем ... дана 20.11.2003. године. У списима је и рачун број .../... од 21.11.2003. године који је испостављен првотужиоцу од стране Предузећа „ЂЂ“

из ..., на износ од 16.740,00 динара као и извод број ... од 20.11.2003. године, да је тужилац првог реда на име царинских и других дажбина платио износ од 925.590,00 динара. Дана 07.07.2004. године између правног претходника туженог и друготужиоца је закључен уговор којим се констатује да је друготужилац ванкњижни власник локала ... површине 43,26м² у ... и 27,99м² у ... укупне површине 71,25м² у ... ламели у улици ... број ... на парцели .../... КО Чланом 4. уговора друготужилац се обавезао да туженом испуни његово потраживање од првотужиоца по основу уговора о отварању акредитива на износ од 67.393,00 евра преносом права својине на локалу. Друготужилац се истим уговором обавезао да изврши предају наведеног локала ГГ одмах по закључењу уговора и њиме дозволио да се ГГ може уписати у земљишне и друге јавне књиге као власник локала без даљег питања и одобравања. Чланом 7. уговора ГГ се обавезала да изда брисовну дозволу за брисање zaloжног права уписаног решењем Општинског суда у Новом Саду од 25.12.2003. године као доказ да су тужиоци првог и другог реда измирили све своје обавезе према повериоцу (ГГ) по наведеном уговору о отварању акредитива број .../.... Овај уговор је оверен пред Општинским судом у Новом Саду Ов бр..../... од 07.07.2004. године.

Међу странкама није било спорно да је тужени извршио исплату износа по акредитиву инопартнеру у ... дана 16.04.2004. године, да је истог дана решењем Трговинског суда у Новом Саду П 820/04 усвојен предлог тужиоца за одређивање привремене мере којом се туженом забрањује исплата износа од 67.393,00 евра по основу акредитива у корист фирме из Пресудом Вишег трговинског суда Пж 422/07 од 10.01.2008. године одбијена је жалба тужене „ГГ“ ... и потврђена пресуда Трговинског суда у Новом Саду П 837/06 од 08.02.2007. године којом је раскинут уговор о отварању акредитива број .../... од 11.11.2003. године.

Првостепени суд одбија тужбени захтев тужилаца којим су тражили да им тужени исплати тужбом тражене износе на име неостварене очекиване закупнине складишта (друготужилац), на име исплаћених трошкова царинења и других царинских дажбина, шпедитерских услуга, на име очекиване разлике у цени за увезене непродате заштитне ципеле и на име трошкова отварања акредитива и провизије банке (првотужилац). Одбија и тужбени захтев друготужиоца којим је тражио поништај уговора који је закључен између њега и правног претходника туженог о отварању банкарског акредитива и анекс истог уговора, те да се наложи туженом да тужиоцу врати у својину и преда у државину спорни пословни простор и да му исплати износ од 19.083.567,06 динара са припадајућом каматом. Суд одбија и противтужбени захтев туженог којим је тражио да суд наложи тужиоцима да му солидарно исплате износ од 2.252.083,68 динара.

С обзиром на овако утврђено чињенично стање правилно је другостепени суд применио материјално право када је потврдио првостепену пресуду којом су одбијени тужбени и противтужбени захтев.

Ревиденти у ревизијским разлозима изражавају супротан правни став од израженог става другостепененог суда.

Ревизијски суд не прихвата изражене правне ставове ревидената.

Чланом 1072. Закона о облигационим односима прописано је да прихватањем захтева налогодавца за отварање акредитива, акредитивна банка се обавезује да ће кориснику акредитива исплатити одређену новчану своту, ако до одређеног времена буду испуњени услови наведени у налогу за отварање акредитива. У члану 1074. истог закона прописано је да је акредитив независан од уговора о продаји или другог правног посла поводом кога је акредитив отворен. Одредбом члана 1079. наведеног закона прописано је да неопозиви документарни акредитив садржи самосталну и непосредну обавезу банке према кориснику. Ова обавеза може бити укинута или измењена само споразумом свих заинтересованих страна. У члану 1081. Закона о облигационим односима прописано је да банка не преузима никакву одговорност ако су поднета документа на изглед саобразна са упутствима налогодавца, док је ставом 2. истог члана прописано да банка не преузима никакву обавезу у погледу робе која је предмет отвореног акредитива.

Чланом 451. Закона о облигационим односима прописано је да уговором између повериоца и трећег којим се овај обавезује повериоцу да ће испунити његово потраживање од дужника трећи ступа у обавезу поред дужника.

Према чињеничном утврђењу парничне странке су биле у пословном односу, тако што је тужилац првог реда био купац одређене робе из ... а плаћање робе је уговорено отварањем акредитива са туженим. Обезбеђење покрића плаћања по том акредитиву извршено је предајом локала (пословног простора) чији је власник друготужилац. Првотужилац је примио робу, тужени извршио плаћање те робе ино партнеру у Из наведеног произилази да су међу странакама заснована три различита правна односа. Први однос заснован је између тужиоца првог реда и туженог отварањем акредитива ради плаћања робе која је била предмет купопродаје са ино партнером. Други пословни однос проистекао је између тужиоца првог реда као купца и ино продавца робе из Трећи пословни однос је настао између тужиоца другог реда и овде туженог. Између њих је заснован уговор о приступању дугу којим се треће лице овде друготужилац обавезао према повериоцу овде туженој ВВ, односно њеном правном претходнику да ће испунити њено потраживање према дужнику (првотужиоцу).

У конкретном случају тужиоци су тражили утврђење ништавости уговора од 07.07.2004. године којим је друготужилац приступио дугу првотужиоца који је овај имао према акредитивној ВВ овде туженој. Такође су тражили накнаду штете према туженом.

И по оцени Врховног касационог суда правилан је закључак нижестепених судова да су ови захтеви неосновани. Захтев тужилаца за утврђење ништавости предметног уговора од 07.07.2004. године је неоснован, имајући у

виду да исти није противан принудним прописима ни добрим обичајима. Овде је друготужилац као власник и директор привредног друштва првотужιοца приступио дугу, ради измирења његових обавеза и гарантовао у том циљу својом личној имовином. То је учињено из разлога што је првотужилачко предузеће примило робу од ино партнера из ..., а по налогу за отварање акредитива у року важности акредитива тужена ВВ је дуг измирила, након чега је по другом правном основу (по основу уговора који у суштини представља уговор о приступању дугу) туженом пренета непокреност у власништву тужιοца другог реда. Наведени уговори нису ништави у смислу члана 103. Закона о облигационим односима нити су у супротности са другим прописима којима су регулисани својинско-правни односи.

У погледу захтева првотужιοца за накнаду штете, правилан је закључак судова да захтев није основан. Ради се о пословним односима између парничних странка који су по својој правној природи различити и независни. Пословни однос купопродаје робе између тужιοца првог реда и ино партнера из ... независан је од односа по отвореном акредитиву. У том смислу првотужилац као купац уколико није био задовољан квалитетом примљене робе, коју је примио 24.11.2013. године био је у обавези да исту продавцу рекламира стављањем одређених примедби на ту робу, на начин и према уобичајеним правилима за истицање недостатака код купопродајних уговора. Из списка произилази да је тужилац првог реда требао да увезе укупно 5.733 комада заштитне обуће, да је примио 5.592 пара обуће односно 141 пар обуће мање од уговореног. Тужилац првог реда није рекламирао испоручену количину робе, није тражио раскид уговора уколико је целокупна испоручена роба за њега била без икаквог значаја, нити је иностраном партнеру ставио ову робу на располагање. Првотужилац је примио увезену робу, са истом је располагао тако што је продавао различитим купцима, због чега основано судови закључују да је неоснован захтев првотужιοца да му тужени накнади увозне шпедитерске и царинске трошкове робе и да му исплати накнаду за складиштење за ту робу као и разлику у цени по тој роби. Пословни однос између првотужιοца и ино партнера није раскинут, нема доказа да је првотужилац против ино добављача покренуо и водио било какав поступак због испоруке неадекватне робе, нити се појавио као поверилац у поступку стечаја или ликвидације наведеног привредног друштва са седиштем у ... због чега, како правилно закључују судови нема узрочно последичне везе између чињења односно нечињења туженог и евентуалне штете на имовини тужιοца. Тужена банка је по захтеву њене инокоресподентне банке из ..., а по налогу за отварање акредитива са одређеним временским трајањем (150 дана), извршила плаћање ино партнеру истог дана (16.04.2003. године) када је донето решење о привременој мери Трговинског суда у Новом Саду, којом се забрањује банци плаћање по акредитиву. Међутим ова чињеница нема значај имајући у виду да је тужилац другог реда, предметни уговор са банком чију ништавост односно поништење тражи (уговор од 07.07.2004. године), закључио три месеца након извршеног плаћања, чиме је све евентуалне недостатке оваквог чина суштински прихватио и сагласио се са њима.

Стога се не могу прихватити као основани наводи ревидента да је материјално право погрешно примењено управо имајући у виду да је пословни однос купопродаје робе који је заснован између првотужиоца и продавца фирме из ... независан од правног посла по отвореном акредитиву и по основу уговора о преузимању дуга. Уговор о акредитиву је правноснажном пресудом раскинут након што је банка извршила плаћање према инопартнеру дана 16.04.2003. године а у моменту извршеног плаћања није могла да зна за донето решење о одређивању привремене мере. Приступање дугу од стране тужиоца другог реда и предаја пословног простора туженом је имало своју основу у чињеници да уговор о купопродаји између тужиоца првог реда и ино-партнера није био раскинут. Тужилац је располагао испорученом робом ино-партнера из ..., продавао је купцима који су били заинтересовани, због чега нису основани наводи ревидента да није постојао правни основ по коме је тужена банка могла да преузме својину на пословном простору друготужиоца у ситуацији када је уговор о акредитиву између тужене банке и првотужиоца раскинут.

Како не постоје ревизијски разлози тако ни они на које се пази по службеној дужности ревизијски суд је применом члана 405. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци ревизијске пресуде.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић